

Færøsk kulturhistorie

AF HOLGER RASMUSSEN

I sine »Indberetninger fra en Reise i Færøe 1781 og 1782« bemærker J. Chr. Svabo om lagtingsprotokollerne, at disse »snart ere de eneste gamle dokumenter i Færø«. På hans tid fandtes i en kiste på lagtingshuset ialt 9 bind rækkende fra 1615 til 1744. Om dem siger han, at »for ey at have den billige frygt, at disse nærværende levninger af lavtings protocollerne, om ey ved røveri, saa dog paa andre maader, kunde forkommes, kan jeg ey undlade det ønske: at disse i det mindste bleve ekstraherede, og extracterne gjemte i archivet«.

Som det vil være læserne af Fortid og Nutid bekendt, har man på Færøerne fundet på den langt bedre udvej at udgive dem (Se Fort Nut, XIX, s. 337–38 og XX, s. 319–20), idet Einar Joensen, der på én gang er afskriver, udgiver, forlægger og financier af værket, siden 1953 støt har arbejdet sig igennem tingbøgerne fra en ende af med det resultat, at han i 1963 er nået frem til 29. juli 1672. Det er en præstation, som fortjener den største beundring. Den lader Rise Hansen i sin ovf. omtalte anmeldelse ham da også blive til del, om end han sukker efter noter og ordforklaringer og i hvert fald et navneregister.

Udgaven er ialtfald forsynet med navneregister. Hvad noter og ordforklaringer angår, så kan den interesserede finde stor hjælp i de tillæg, som er vedføjet Forslag og Betænkninger afgivne af den færøske Landbokommission, der tryktes i 1911, men et moderne værk om det færøske retssystem og især da om sædvaneretten ville være meget ønskeligt. I virkeligheden skulle dette ønske relativt let kunne opfyldes, eftersom dommerfuldmægtig E. A. Bjørk i Torshavn i de sidste 6–7 år har holdt en række forelæsninger med tilhørende drøftelser, der indtil nu er blevet offentliggjort i stencileret form af Matrikulstovan i Torshavn. Der gives her en udførlig gennemgang af færøsk bygderet, samlet i to tykke bind, hvert på over 500 sider, mens et tredje bind hidtil har nået 277 sider. En kort opregning af indholdet vil vise, hvilken stofmængde der her er samlet. Bind 1 omhandler husdyrbruget og indledes med en kort oversigt over jordfællesskabet og grandestævne, haugestævne og haugestyre, hvorefter fårebruget (s. 59–268), hundeholdet (s. 277–307), hesteholdet (s. 308–352), koholdet (s. 352–522), gåseholdet (s. 522–534) og andre husdyr som høns, ænder og katte (s. 534–558) behandles. Det fremgår heraf med al tydelighed, at får og køer har været færingernes vigtigste husdyr, for hvis røgt og trivsel de fleste bestemmelser har været gjort.

Bind 2 behandler ejendomsforhold og udskiftning. Først redegøres for jordens udnyttelse (s. 1–36), derefter for udviklingen af ejendomsforholdene i indmarken (s. 36–74), odels- og åsædesretten (s. 84–126), udstykningsloven af 4. marts 1857 (s. 127–200), indengårdsudskiftning (s. 201–427), udengårdsudskiftning (s. 432–498), hvorefter der sluttes af med registre over emner, stednavne, love og kilder (s. 499–538).

Det endnu ufuldendte bind 3 har hidtil behandlet lunnindiretten d. v. s. de rettigheder, der følger med besiddelse af jordejendom, først og fremmest strandretten med adgang til vrag, drivved, hval (et særligt færøsk problem er her grindedrivning), fiskeri fra kysten, tangbjærgning, muslingesamling og i nyeste tid sandtagning, idet sand nu har fået så stor betydning som byggemateriale, efter at man på Færøerne er begyndt at bygge cementhuse.

Bjørk har ved dette arbejde gjort en pionergerning, som bør komme enhver studerende af færøsk kulturhistorie til gode. Det må derfor oprigtig håbes, at der skaffes penge til at få arbejdet trykt, så det kan komme alle interesserede i hænde. Emner fra denne syslen med færøske retsforhold er dog begyndt at blive trykt først og fremmest i de færøske videnskabsannaler (*Fróðskaparrit*, *Annal. societ. scient. Færoensis*), hvor Bjørk i 1959 har behandlet *Strandarrætturin í Færoyum* (s. 66–102) med fyldige noter. En kortfattet, men fuldt dækkende oversigt over samme emne er kommet i *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 1960, s. 420–433. Det har i disse to arbejder været forf. magtpåliggende først at definere forstrandsbegrebet og dernæst at påvise, hvem strandretten tilkommer. Derimod er udnyttelsen af forstranden kun opregnet rent summarisk.

I *Fróðskaparrit* IX, 1960, s. 47–77 har Bjørk behandlet et andet færøsk begreb: *Heimrustir*, som er en åben plads i en bygd, udlagt til byggegrund, græsgang for kvæg hjemme ved husene, men også til skæring af græstørv og hentning af ler og sten, altså materialer til husbygning. Forf. gennemgår ordets betydningsindhold og de rettigheder, der knytter sig til besiddelsen heraf, ligesom han sammenligner med tun, toft og alminding i de øvrige nordiske lande og tilsvarende foreteelser på Færøerne.

Bjørks tredje bidrag til den færøske bygderet i *Fróðskaparrit* foreligger i X, 1961, s. 110–136, hvor *Óðalsrætturin í Færoyum* behandles. Først gives en skitse af ejendomsretten til jord knyttet til ætten set i lyset af forholdene i de øvrige nordiske lande, og derefter behandles de specielle færøske forhold, hvor odelsretten har været gældende fra middelalderen (jaltfald fra indførelsen af den norske Gulatingslov på øerne i 1273) med ændringer bl. a. i 1604 med Chr. 4.s norske lov og i 1688 med Chr. 5.s norske lov, samt ved den norske forordning af 1771, der indførte ret betydelige ændringer i odelsretten. 1789 blev denne forordning også gældende på Færøerne. I den øvrige del af Norden blev odelsretten delvis sat ud af kraft i det følgende århundrede. I Norge ophævedes den i 1811, men genindførtes i 1814; i Sverige ophævedes den i 1860, og i Danmark var den faktisk ude af kraft i hele århundredet, selv om den formelt først afskaffedes i 1927. Den norske bestemmelse i 1811 berørte ikke Færøerne,

men en bestemmelse i 1829 begrænsede dens virkninger, og i 1857 blev den endelig fuldstændig afskaffet, uden at det har medført, at den gamle følelse af samhørsforhold mellem jorden og slægten er forsvundet. Så sent som i 1943 har lagtinget drøftet en evt. genindførelse af odelsretten.

For retstraditionen på øerne har lagtinget i Torshavn haft stor betydning. Her var et fælles mødested for folk fra alle bygder, hvor deres sager blev forhandlet, sådan som det fremgår af tingbogsudgaven. I Gulatingsloven var tingets sammentræden fastsat til 16. juni (St. Botulphs aften), men lagtinget har, så langt vi ved, været holdt i dagene fra 29. juli til 5. aug., hvorved ikke blot Olav den Helliges helgendag, men også den mindre messe (Translation Olavi) 3/8 kunne fejres. Denne flytning af tingtiden mod lovens bestemmelse mener Knut Robbestad skyldes, at der i Torshavn må have eksisteret et gammelt religiøst St. Olavsgilde forud for Gulatingslovens indførelse på øerne («Løgting og gildi» i *Fróðskaparrit X*, 1961, s. 42–46).

Den initiativrige leder af Einars Forlag, Einar Joensen, har i 1963 besørget en nyudgave af Lucas Debes, *Færoæ et Færoæ Reserata*, der første gang udkom i 1673. Debes' værk udsendtes i 1903 ved J. Dahl og i 1950 ved Einar Joensen begge som den foreliggende med moderniseret retskrivning. Samtidig hermed er værket udkommet i facsimile med tilhørende noteværk. Denne udgave skal omtales nærmere nedenfor. Nyudgaven fra Einars Forlag har ingen noter, men en 4 sider stor indledning om Debes og hans bog af Einar Joensen. I en så kort redegørelse kan der selvfølgelig ikke gås dybere ind på problemerne, men udgiveren kommer dog med nogle kritiske betragtninger over Debes' egen fremstilling af sin rolle som forkæmper for den færøske bonde mod lensherrens handelspolitik og embedsmænd. Ifl. udgiveren var Debes magtsyg og brugte striden til at mele sin egen og de øvrige præsters kage. Hans klage i København skulle således have ført til »den utiltalende kgl. bestemmelse, som for eftertiden gav præstesønnerne forret til kongsfæsterne«.

Som sagt giver den kortfattede indledning kun mulighed for antydninger, og udgiveren med sit primære kendskab til datidens færøske retskilder burde ellers være den rette mand til at give en omfattende vurdering af Lucas Debes og hans arbejde. Det gælder også hans forhold til den anden mand, der i de samme år forfattede en *Færø-beskrivelse*, Thomas Tarnovius (se *Fort Nut XVIII* s. 443). Sammenholder man de to samtidige værker, er der af naturlige grunde store ligheder mellem de eksakte oplysninger, men hvor Tarnovius er kort og knap, er Debes vidtsvævende og litterær, som det især kommer til orde i hans første 4 kapitler, hvor naturforholdene og øernes historie behandles. Men selv om Debes således ikke har kunnet modstå fristelsen til at demonstrere sin belæsthed og benytte den til at fremsætte sine egne forklaringer af fænomenerne, har han dog som elev af og medarbejder for Ole Worm været ført ind på iagttagelser og indsamlinger af naturens og kulturens mærkværdigheder, der gør de rent konkrete notater værdifulde for eftertiden. Det er derfor værdifuldt, at Debes' værk nu er til at få igen for den interesserede, for ud over den ovf. nævnte Torshavnudgave

foreligger som sagt en facsimileudgave udsendt for Selskabet til Udgivelse af færøske Kildeskrifter og Studier af Jørgen Rischel, der i et kommentarbind ikke blot behandler forfatterens liv og virke i sit præstekald på Færøerne, men også gennemgår værket afsnit for afsnit og yderligere gennem et noteapparat kommenterer bogens enkeltfænomener. (Lucas Debes: Færøernes beskrivelse 1673. I, Facsimileudgave, II, Indledning ved Jørgen Rischel, Kbhvn. 1963).

I 1958 udsendte lærer Robert Joensen i Klakksvík en værdifuld studie over det færøske fårehold (se Fort Nut XXI, s. 28–29), hvor han stillede en fortsættelse i udsigt. Denne fortsættelse er kommet i Klakksvík 1960 under titlen *Greivabítin* og behandler arbejdet med fårene, når de om efteråret drives i *rætt* for at udtages til slagtning. Titlen er for så vidt vildledende eller rettere for speciel, for med greivabítin menes blot det stykke på det slagtede får, som tilkommer manden i gården (i lighed med konubítin, som omtales nærmere i den foregående bog) og bogen indeholder som den tidligere et væld af oplysninger om fåreavlen med specialafhandlinger om fremstillingen og brugen af uldbånd (*seyðbond*), som anvendes til hildning og binding af får, om fårenes hornvækst og den mangesidede anvendelse af hornmaterialet til brugsgenstande og legetøj, men først og fremmest om selve arbejdet med at samle fårene i de stensatte indhegninger for at udtage dem, der skal slagtes.

Dette arbejde (*at reka seyð*) er et af de markante træk i den færøske fåreavl. Så længe der har været får på øerne, har de gået ude i udmarken sommer og vinter under et vist tilsyn af fårehyrder og med en vis mulighed for at søge ly mod uvejr i de enkle folde uden tag (*ból*), der fandtes hist og her. Resultatet af en sådan driftsform var, at fårene var mere eller mindre vilde, så når de skulle samles, hvad enten det var for uldaftagningens og mærkningens skyld (som det omtales i Joensens tidligere bog: *Royvið*) eller slagtningens skyld, skete det ved en drivning, der mere havde drivjagtens karakter. Herom fortælles udførligt i bogens hovedafsnit, der hedder på fjældet (*Á fjalli*), hvor fårefjældenes karakter, mandskabets sammensætning, udrustning og hjælpere i form af fårehunde behandles. I det næste hovedafsnit behandles derpå drivningsteknikken i de forskellige afsnit af fjældet, hvor hver mand nøje må kende sit område og den fremgangsmåde, der på netop dette sted er mest tjenlig. Forholdene kan arte sig så vanskelige, at det kan være nødvendigt at have båd i søen under drivningen for i givet fald at kunne hejse fårene ned i båden og få dem transporteret den sidste del af vejen på denne måde. Var fårene kommet vel i *rætt*, var måske det vanskeligste arbejde tilbage, nemlig at få de udtagne dyr det sidste stykke til bondegården. Undertiden måtte fårene simpelt hen bæres, men hyppigst drev man dem hjemad efter at have hildet dem ved at binde det ene forben op på dem. Vanskelighederne øgedes ved årstidens korte, mørke dage, og det ustadige vejr, det ofte var.

Bogens sidste afsnit behandler den bespisning, som de trætte fjeldgængere blev modtaget med, når de endelig var nået hjem. Her som i de øvrige afsnit levendegøres beskrivelsen med et utal af småtræk, der øger værdien mængdefold

og vidner om forf.s intime kendskab til det gamle færøske bondesamfund. Hans redegørelse for denne side af dets tilværelse bliver forhåbentlig fortsat, men allerede nu må den karakteriseres som et såre værdifuldt bidrag til den omfattende europæiske virksomhed, der er i gang for at udrede kvægavlens og specielt fåreavlens historie. I omfang kan Joensens bøger vel ikke sidestilles med to af de seneste værker som László Földes: *Viehzeit u. Hirtenleben in Ostmitteleuropa* (1961) eller Wolfgang Jacobeit: *Schafhaltung u. Schäfer in Zentraleuropa* (1961), men i vigtighed kan det færøske materiale p. gr. af dets ejendommelige og arkaiske karakter let hævde sin plads. Blot skade at sproget vil hindre de publicerede studier i at blive nærmere kendt af europæiske etnologer.

Robert Joensen begrænser dog ikke sin forskning til husdyrbruget. I en lille bog: *At glaða og brenna vita*, Klakksvík 1961 (med dansk og engelsk resumé) har han behandlet det gamle færøske meddelelsesmiddel, som bedst karakteriseres som primitiv telegrafi. De to verber, der findes i bogens titel, betyder begge at give tegn ved røgsignaler, men på Færøerne er *at glaða* anvendt for signalering om grindeflokke, mens *at brenna vita* brugtes, når der skulle sendes bud om andre ting, f. eks. når præsten kom til en bygd for at holde messe, for at tilkalde hjælp, når noget usædvanligt var hændt, for at gøre nabobygden bekendt med, at fiskere fra deres bygd havde søgt tilflugt p. gr. af dårligt vejr o. s. v.

At tænde bavn for at sende bud videre omkring er ikke noget specielt færøsk fænomen. Det har været vidt udbredt især i ufredstider. Indledningsvis gør forf. rede herfor med nordeuropæiske eksempler, der viser den systematisering, man var nået frem til f. eks. i Norge og Danmark. Også på Færøerne brændte man bavn i ufredstider, og en række stednavne på øerne vidner endnu herom. Fremgangsmåden levede videre i systemet med at sende grindebud, der var i fuldt sving for 50 år siden, da telefonen gjorde det overflødigt. Trods det korte spænd af år, der er forløbet siden da, er det gamle meddelelsesmiddel ved at gå i glemmebogen, bl. a. svinder mindet om de bestemte steder, hvor bavnene skulle tændes. Det er da forf.s store fortjeneste at have opsøgt folk, der endnu huskede det og få traditionen skrevet ned. Dette er blevet gjort systematisk for hele området bortset fra Streymoys og Suðuroys vedkommende, men i et senere arbejde: *Grindaboð í Havn*, Klakksvík 1962 (ligeledes med dansk og engelsk resumé) er også Streymoy blevet inddraget i undersøgelsen.

Fangsten af grindehval var tidligere af overordentlig betydning for det færøske folks eksistens, og det var derfor vigtigt, at man hurtigt kunne samle tilstrækkeligt mange både for at få flokken drevet på land og dræbt. Der var derfor udarbejdet et helt fast system med at tænde bavn, hvor brændstoffet mest var høg, der udviklede en kraftig, let synlig røg, og hvor de forskellige pladser, hvor bavnene antændtes, fortalte nabobygden, hvor »grinden« befandt sig. Var der en fjeldryg mellem to bygder, så bavnene ikke kunne ses, eller forhindrede tåge sigtbarheden, sendte man en budstikke over fjeldet eller per båd til nabobygden, eller man råbte nyheden fra bygd til bygd. I begge de nævnte værker har forf. ved skematiske tegninger illustreret et sådant grindebuds forløb og de midler,

der toges i brug herved. I det ene tilfælde er eksemplet hentet fra Norðuroyar i det andet fra Færøernes centrale område, hvor grindebud fra Torshavn o. år 1800 sendtes til helt fjerntliggende bygder med yderpunkterne i Mykines, Skúvoy, Gjógv og Múli.

I signalsystemet ved grindebud indgik som nævnt andre former end lige bavnen. Af praktiske grunde, bl. a. for at angive budskabets indhold, har man visse steder brugt at signalere ved at brede et eller flere lagner på aftalte steder i marken. Det kunne bl. a. benyttes for at tilkalde båd over fjorden eller sundet for at hente passagerer. Dette kaldes på Færøerne *at breiða*. Der kunne også bredes med andet end hvide tøjstykker. Således forekommer enkelte eksempler på, at man har vendt græstørven, så den sorte muldside kom opad. Det sorte felt i den grønne mark sås også tydeligt, og det betød i reglen sørgelig tidning. De sidstnævnte metoder kunne dog give anledning til misforståelse. Således fortælles fra bygden Skopun nordligst på Sandoy, at da man der engang havde tøj på bleg, kom der en båd roende fra Kirkebø for at få at vide, hvor »grinden« var.

Indenfor den færøske litteratur er behandlingen af årets og livets fester sparsomt repræsenteret (se Fort Nut XXI, s. 29 f.). Robert Joensen har imidlertid i julehæftet »Hugnalig Jól 1959« beskrevet måden at holde jul (og andre af vinterårets fester) på Norðuroyar, hvor det interessanteste er den fordeling, der fandtes. Forf. fortæller om de 4 årshøjtider: jul, nytår, 13 dags jul (Hellig Tre Konger) og kyndelmesse, at de blev holdt i visse bygder, hvortil gæsterne stævnedes fra de øvrige bygder på øerne. Nordreøerne deltes i to dele, der kaldtes: *Fyri sunnan fjall* og *Fyri norðan fjall*, hvor fjeldet på Borðoy danner grænsen. Vinterfesterne fordeltes således, at jul holdtes i Svínoy og Blankaskáli, nytår i Viðareiði og Kunoy, 13 dags jul i Fugloy og Árnafjörður og kyndelmesse i Múli og Haraldsund. Det vil sige, at hver af disse højtider holdtes i én bygd i hver part. Den centrale bygd, hvor nu Klakksvík ligger, var ikke med i fordelingen. Her holdtes nemlig vårtinget, hvor folk fra hele området stævnedes sammen. I beskrivelsen af selve festerne er ikke noget, der adskiller julen fra de øvrige vinterfester.

Et andet lille bidrag til dette sagområde er givet af Chr. Matras, der behandler den særlige bryllupsskik med vers impromptu, der er knyttet til rumpestykket (*drunnur*), som under festen sendes rundt til bryllupsgæsterne. Matras viser, at såvel ord som skik er af gælisk oprindelse (»Drunnur« i Fróðskaparrit VI, 1957, s. 20–33).

En vigtig proces i det færøske agerbrug er høhøsten, der får sin særlige karakter ved øernes ustadige klima, der ofte kan forårsage, at høhøsten strækker sig fra ca. 1. aug. til langt ind i oktober. Det medfører også et trælsomt arbejde med at få høet tørt og en kompliceret fremgangsmåde, der dog i nyere tid er blevet noget afhjulpet ved indføring af den skandinaviske måde med anvendelse af *hesja* (tørrehæk bestående af nedrammede pæle med udspændt wire). En udmærket beskrivelse af dette arbejde giver Anders Nyman i Folk-Liv 1957–58, s. 101–106 (Hay Harvesting Methods on the Faeroe Islands), hvor han gennem-

går de anvendte redskaber og detaljeret selve arbejdet med tørringen, der kræver en omfattende og langvarig spredning og samling af det afhøstede græs, indtil det finder sin blivende plads ved gårdene i høstak (*des*), eller høhus. I tørringsprocessen indgik samling af høet i en følge af stadig større bunker: *klúkur*, *nulvingur* eller *ballingur*, *kyllingur* eller *sátubörn* eller *trøllbörn*, *hoyrúgva* og endelig *sáta*, der er den fuldt færdige høstak på ageren, førend den føres hjem. Om høhusene siger forf., at de kom i brug først i 1800-tallet, og det er utvivlsomt rigtigt. I Rigsarkivet findes fortegnelser over det beneficerede gods på Færøerne fra henh. 1721 og 1835. I den første er ingen høhuse opført, mens der i 1835 anføres, at ialt 7 fæstebønder har høhuse.

Frilandsmuseets bestræbelser for at sikre den færøske byggeskik repræsenteret har medført et par arbejder over den færøske gård og dens bygninger. I Budstikken 1962, s. 31–52 gør Bjarne Stoklund rede for arbejdet med at finde og hjemtage bygningerne til museets færøgård og giver herunder en beskrivelse af dens forskellige elementer, ligesom bygden Múli, hvor hovedparten af bygningerne hentedes, bliver præsenteret. Man må med forventning se frem til den kommende videnskabelige publikation af dette materiale.

Samme forf. har i Budstikken 1963, s. 32–62 taget det færøske tørrehus for kød, fisk og klæder (*hjállur*) op til behandling. Næsten enerådende er i dag tørrehuset, hvor alle fire vægge består af tremmer, men tidligere fandtes andre typer, hvor større eller mindre partier af væggene var af sten, der var lagt løst op uden bindemiddel. En særlig type uden vægge (*opnahjállur*), er nu helt forsvundet. Som baggrund for sådanne forrådshuse, hvis vægkonstruktion tillader luften frit gennemtræk, påpeger forf. den færøske forrådshusholdning, hvor hovedbestanddelen af kosten var animalske fødemidler: fårekød, kød og spæk af grindehvaler, vilde fugle og først og sidst fisk. Disse fødemidler konserveres næsten udelukkende ved vindtørring, bl. a. fordi saltet – selv efter at handelsforbindelserne var blevet sat i system – længe vedblev at være en kostbar luksusartikel. Og til vindtørring var de nævnte forrådshuse ideelle.

Nu er tørrehuse med tremmewægge ikke noget specielt færøsk fænomen. De forekommer overalt i det nordatlantiske kulturområde, men anvendes de fleste steder blot til tørring af fisk. I afhandlingen gives en god oversigt over dette, ligesom oprindelsen til tremmehuset diskuteres især med støtte i svenskeren Manne Erikssons fortræffelige studie: *Hjáll och tarre* (1943). Ligeledes søger forf. at belyse tremmehusets forhold til det andet færøske forrådshus, *gróthuset*, hvis mure helt er bygget af sten. Også dette har en vid udbredelse i det nordatlantiske område. I dette forrådshus-element viser der sig som i så mange andre forhold på Færøerne en vis forskel mellem den nordlige og den sydlige del af øgruppen, en forskel der måske kan afspejle henh. nordisk og keltisk indflydelse. Men som forf. forsigtigt bemærker, er der kun tale om hypoteser. Studiet af den færøske byggeskik er endnu alt for lidt fremskredet til, at der tør drages sikre slutninger. – Det skal bemærkes, at begge de nævnte afhandlinger er forsynet med engelsk resumé.

Til oplysning om øernes ældre historie og deres kulturelle forbindelse med omverdenen er stednavnene og de arkæologiske fund af vigtighed. Et af de stednavne, der har været hyppigst diskuteret, er selve øgruppens navn, der nu har fået en fornyet behandling af Chr. Matras («Færøyanavnið eina ferð enn» i Fróðskaparrit VIII, 1959, s. 39–56). To hovedretninger har været repræsenteret i diskussionen, en der ville udlede navnet af benævnelsen på det kendte husdyr: får, og en som hævdede, at det var umuligt, eftersom denne benævnelse ikke forekom i vestnordisk. Matras viser nu, at *fær* (ved R-omlyd af *fár*) findes i vestnordisk, hvorved landenavnet rimeligst forklares som: fåreøerne i bedste overensstemmelse med de ældste historiske efterretninger og med navneskikken i øvrigt i de tilgrænsende egne af Nordatlanten. En anden stednavnestudie, der supplerer Matras' gamle fra 30'erne, skyldes Mortan Nolsøe, der behandler en bestemt navneform med endelsen -inge fra den sydlige del af øgruppen («Um navnaliðin -inga í nøkrum staðanøvnum í Suðuroynni» i Fróðskaparrit VIII, 1959, s. 57–65). I stednavneudvalgets publikation i anledning af 50 års jubilæet (Ti Afhandlinger = Navnestudier udg. af Stednavneudvalget, nr. 2, Kbh. 1960) har N. Djurhuus behandlet de færøske indbyggernavne og vist, at de falder i tre grupper efter endelserne -ingur, -bringur og -maður, f. eks. Elduvík – elduvíkingur, Sund – sundsmaður (Færøske inkolentnavne, a. a., 138–148).

For de arkæologiske undersøgelser på øerne svarer lederen af museet i Tors-havn, Sverri Dahl, der ikke alene foretager undersøgelserne, men også prisværdigt hurtigt sørger for at få resultaterne fremlagt. I fortsættelse af den række fund, der tidligere er nævnt (se Fort Nut XXI, s. 25), kan nu føjes en undersøgelse af et Trelleborg-formet hus i Fuglefjord og et husfund med runesten fra Sandevåg («Toftarannsóknir í Fuglafirði» i Fróðskaparrit VII, 1958, s. 118–146 og »Bústaður í Eingjartoftum, Sandavági« sstds. X, 1961, s. 53–76). Undersøgelserne er af den største vigtighed for forståelsen og den rette tolkning af senere færøske fænomener og deres tilknytningsforhold. På rent sprogligt materiale mener Chr. Matras at kunne påvise, at forbindelsen mellem Færøerne og det keltiske område måske har været stærkere end øernes forbindelse til Vestnorge («Atlantssiðir – Atlantsorð» i Fróðskaparrit VII, 1958, s. 73–101).